Ч. 21. Львів, субота дня 26. мая 1917. Рік XXI.

СВОБОДА

СВОБОДА політична, просвітна і господарська часопись. Виходить що тижня в суботу.

Адреса Редакції і Адміністрації Свободи: Львів Ринок 10.

Редактор: Др. Степан Баран

СВОБОДА коштує: в Австро-Угорщині річно 8 К, піврічно 4 К, чвертьрічно 2 К; в Німеччині 8 марок річно, 4 М. піврічно, 2 марки чвертьрічно; в Америці 2 - доляри річно. -

Поодиноке число коштує у Львові 12 сот., на провінції 16 сотиків.

З Народного Комітету.

Дня 18. с. м. відбуло ся під проводом д-ра Костя Левицького засідане Народного Комітету. Предметом нарад було теперішне положене українського народу в Австро Угорщині і Расї.

Реферат про сю справу виголосив д-р Кость Левицький, підчеркуючи головно всї важні моменти австрійської політики від акту цісаря Франц-Йосифа про відокремлене Галичини аж до заяви цісаря Карла в Кракеві в сій справі. Бесідник ствердив, що гроза відокремленя Галичини зовсім не минула та все ще висить над нами і що для її відверненя треба сполуки і одноцільного поступованя всїх українських політичних чинників в Австрії. Додатним фактом для нас австрійських Українців є теперішні події на російській Україні, які скріпляють значно наше становище в Австрії і які не останутъ без впливу на наше будуче правнополітичне положене в Австрії.

Мимо всяких ударів, що впали на австрійських Українців в послїдних часах, не треба нам падати на дусї, але спільними силами старати ся відвернути від українського народу в Австрії можливі нові удари і здобути для него повну самоуправу на його областях.

Над рефератом була опісля ширша дискусія, в якій забирали голос: о. Александер Стефанович, д-р Степан Баран, д-р Лесь Кульчицький, д-р Василь Щурат, Вячеслав Будзиновський і д-р Степан Федак, після чого принято слїдуючі революції, поставлені і мотивовані д-ром Степаном Бараном:

1. З уваги на поведенє австрійського правительства супроти українського народу в Австрії в часї трьох літ війни, яке нехтувало нераз найбільш житєві інтереси нашого народу, Народний Комітет взиває Українську Парляментарну Репрезентацію, щоби в парляменті і делеґаціях свою тактику приладила відповідно до сього поведеня ц. к. правительства.

2. Народний Комітет вважаючи за річ безумовно конечну одноцільне співділанє всїх українських послів в парляменті і делеґаціях, висказує горяче бажанє, щоб усї українські парляментарні посли з Галичини й Буковини з огляду на теперішне грізне положенє українського народу в Австрії сотворили спільну парляментарну організацію.

3. Народний Комітет, витаючи як факт вельми відрадний сполуку всїх українських політичних партій і груп Закордонної України в Українській Центральній Раді в Київі висказує горяче бажанє, щоби за приміром закордонної України з'єднали ся на ново в Загальній Українській Раді всї українські політичні партії австрійської України — згідно з рішенєм зїзду членів Ширшого Народного Комітету і мужів довіря української національно демократичної партії з 2. лютого с. р.

З Української Парляментарної Репрезентації.

Дня 15 і 16 с. м. відбували ся у Відни наради повної Української Парляментарної Репрезентації.

Політичний звіт, предложив голова пос. Романчук, який принято до відома:

З черги вислухано реферату д-ра Цегельського над відношенєм до закордонної України.

По рефераті д-ра Костя Левицького принято до відома звіт комісії господарської і одобрено виступ українських членів прибічної ради Централї для господарської відбудови краю.

На основі реферату д-ра Петрушевича і д-ра Перфецького принято до відома звіт комісії для евакуованих і утїкачів про її заходи в справі поліпшеня долї сих нещасних.

Справу приготовлень до парляментарної сесії і тактики в парляменті реферував д-р Евген Левицький, після чого вивязала ся довша нарада.

Ухвалено отсї революції:

I. В заграничній політиці Українська Парляментарна Репрезентація заступає погляд, що при закінченю теперішної світової війни будуть рішати не тільки успіхи воєнної сили, але також ідеї людськости, політичної свободи, демократії і права самоозначеня народів, і стверджує з вдоволенєм, що демократичний український нарід від віків змагав до здійсненя сих ідей і до нинї — мимо всїх перешкод і переслїдувань — остав вірний сим ідеалам.

II. Відповідно до сего буде Укр. Парл. Репрезентація в надходячій сесії австрійського парляменту, якого скликанє витає вона зі щирою радістю, старати ся ділати в тім напрямі, щоби всї односторонні змаганя, які мають за ціль панованє деяких австрійських народів над иншими, як противні австрійській державній думцї і духови часу Европи, яка відновляєть ся, були раз на все понехані, а за те щоб австрійська держава була перебудована на основах дійсної демократії і права самоозначеня і самоуправи всїх народів — як в цїли забезпеченя істнованя і дальшого розвитку могучости монархії в зміненій Европі, так і для добра всїх націй, що творять державу.

III. По думцї сего конституційного і свободолюбного погляду Укр. Парл. Репрезентація з вдоволенєм витає заповідженє Його Величністю цісарем Карлом I. за часу правлїня Кербера зложенє цісарської присяги на охорону основних державних законів і конституційности і бачить в сім не тільки вдержанє рівности між обома державами, які творять монархію, але також основу сподівати ся, що всї змаганя до здійсненя ріжних односторонних домагань з виключенєм конституційної парляментарної дороги будуть в кінцї самими интересованими партіями понехані як безвиглядні і власне через те буде забезпечений рішаючий вплив парляменту і втіленої в нім народної волї на внутрішну політику держави і посередно на заграничну політику монархії.

IV. Супроти теперішного правительства ґрафа Клям Мартініца Укр. Парл. Репрезентація стверджує, що воно в відношеню до українського народу не додержало свого приреченя руководити ся виключно австрійською державною думкою і всї австрійські народи трактувати однаково, та що воно зокрема в справі відокремленя Галичини вело односторонні переговори з польським колом і приняло на себе зобовязаня, не вислухавши Української Парляментарної Репрезентації цїлого українського населеня Галичини і не повідомивши її про односторонно приняті зобовязаня. З сеї причини Укр. Парл. Репрезентація постановляє заняти проти сего правительства в парляменті рішуче становище.

V. В справі російської України принято отсю резолюцію:

Укр. Парл. Репрезентація слїдячи з найщирійшими братерськими почуванями і найживійшим запікавленєм величавий національно політичний рух в російській Україні, витає його з силою і політичною зрілістю, з якою він, числячи ся з істнуючими політичними умовами і даними можливостями, виставив прапор автономії України і вмів з'єднати під ним як усю інтеліґенцію, так і найширші народні маси.

Почуваючи свою національну єдність з Українцями Росії, Укр. Парл. Репрезентація пересилає найвисшій національній власти російської України, Українській Центральній Раді в старинній столиці і серці України, славетнім Київі, братерський привіт українського народу Австрії і висловляє своє глибоке переконанє, що ціла українська нація, ступивши раз на певний шлях національного визволеня, спільними силами всїх своїх частий осягне загально український ідеал повного національного самоозначеня.

Сповніть горожанський обовязок.

В послїднім числї „Свободи" оголосили ми близші услівя на шесту воєнну позичку, нинї поговоримо про неї з дещо ширшого становища.

Наш нарід в Австрії нїколи не відтягав ся від сповнюваня своїх обовязків супроти австрійської держави; що більше, він давав навіть понад те, до чого був обовязаний, чого найліпшим доказом є українські січові стрільцї.

Та даючи державі те, що їй потрібне до істнованя й розвитку, ми рівночасно домагаємо ся, щоб держава була нашою державою, щоб наш нарід, один з найбільших між народами Австрії, був повноправним співгосподарем держави. Се значить, що держава своєю державно-правною будовою повинна поставити наш нарід в положенє господаря на своїй землї, звязати таким способом інтерес нашого народу з інтересом держави і так зробити його народом співдержавним. Конституція сеї держави має для сего вже готові форми: автономію складових частий держави. Вистане примінити сю форму до українського народу: утворити з української области Австрії окремий коронний край, — що відповідало би історичним традиціям сеї спадщини могучої української галицько-волинської держави, названої також в австрійській конституції історичною назвою королївства Галичини й Володимирії.

Держава, даючи нам змогу самостійної правно державної організації нашої землї, роблячи наш нарід господарем його землї і співгосподарем держави, може бути певна зі сторони нашого народу всякого підпертя, якого вимагає її істнованє і розвиток, отже й підпертя, по яке звертаєть ся вона отсе тепер до своїх народів, закликаючи їх до підписки на шесту воєнну позичку.

Се тим більше, що підписка воєнної позички зі сповненєм обовязку супроти держави лучить фінансові користи для підписчиків, являючи ся найпевнійшого, а при тім незвичайно корисною льокацією капіталу.

Ризика тут ніякого абсолютно нема, а всякі поголоски, ніби то держава може відмовити ся від обовязку сплати воєнної позички, є просто безглузді. Адже держава, се загал горожан; сей загал горожан з одної сторони підписує позичку, з другої через парлямент править державою; отже чи можна собі подумати, щоби посли, вибрані загальним голосованєм, могли ухвалити закон, який звільняв би державу від сплаченя воєнної позички?!

Що більше, втратить власне той, хто не підпише, бо буде мати тільки участь в податкових тягарах, а не буде мати участи в користях, які дає уміщенє капіталу в воєнній позичці.

Не мають підстави також поголоски, що добрий успіх воєнної позички продовжить війну. Адже Австрія і її союзники виразно заявили, що готові кождої хвилї заключити мир. Не хоче мира противна сторона, яка сподїваєть ся Австрію зломити. Щоб осягнути мир, треба її переконати, що її цїль нездійснима, а се значить: треба як найбільшим успіхом воєнної позички заманїфестувати економічну силу держави і дати основи для її воєнної відпорности.

Хто бажає, щоб Австрія вийшла з війни ненарушена, хто бачить в Австрії свою будучність і тим самим бажає для неї як найкориснійших умов істнованя й розвитку, той підпише шесту австрійську воєнну позичку.

Українська суспільність вложила в дотеперішні воєнні позички з повним пожертвованєм значні суми, але не вплачувала їх у своїх, тільки переважно в чужих інституціях. Через те остала наша участь у воєнних позичках майже незамітною і на зверх являєть ся як патріотична жертвенність чужих. Тому кождий член нашого громадянства, що підписує шесту воєнну позичку, повинен робити се безумовно в Земельнім Банку Гіпотечнім у Львові (ул. Підвалє 7.) або в Краєвім Союзі Кредитовім у Львові (Ринок 10) Треба сподївати ся, що сільська інтелїгенция і начальники громад подбають за те, щоби підписки переводили ся через народні інституції, а тим чином щоби нарід не обнижував значіня власної видатности.

Світова війна.

На російсько-румунськім фронті.

На тім фронті — як вже є се від довшого ряду місяців — не стало ся нічого замітного. Не було доси ніяких проб офензиви.

На Балканї.

Між озерами Перепа й Дойран і в луці Черни відперто кілька ворожих наступів. Впрочім тільки перестрілка артилерії.

На італійськім фронті.

Велика битва — з ряду десята — над Сочею (Ізонцо) триває дальше. Італійці раз враз кидають нові сили, але се їм не приносить богато хісна. Загалом беручи, австро-угорські війска удержали свої становища.

Подрібний опис подій на сїм фронті подають звіти.

На заході.

Сильні бої артилерії і піхоти. Англійці в відтинку Арра, а Французи дальше на полудне в Шампанії і над Єн майже безперервно острілюють нїмецькі становища, почім слїдують приступи піхоти. До сего часу Нїмці держать ся там знаменито і не допускають до пролому фронту.

Низше подаємо звіт австро-угорського і нїмецького ґенерального штабу за час від 15 до 21 мая с. р. включно.

Звіти австро-угорського ґенерального штабу.

Війна з Росією і Румунією.

(15|5) Нема нічого до оголошеня.

(16|5) Не було важнійших подій.

(17|5) Нічого нового.

(18|5) Нема нічого до оголошеня.

(19|5) На поодиноких відтинках фронту діяльність російської артилерії викликала наш огонь. Зрештою нічого до оповіщеня.

(20|5) Без зміни.

(21|5) Не стало ся нічого важного.

Війна в Італїєю.

(15|5) По тридневнім артилерійськім приготовленю, серед котрого ворог від Тольмайну аж до моря ввів у битву всї свої маси гармат і метавок мін, вчера розпочав ся що раз на ново вимаганий союзниками Італії наступ піхоти на нашу армію над Сочею. Ворог наступив у богатьох місцях на фронтї широкім над 40 кільометрів. Найзавзятійше йшла битва в области Пляви, на Монте Санто, на горбах на схід від Гориції, в области Файті Гріб і під Кастаньєвіцею. В богатьох точках боєвища маси ворожого війска, котрі йшли до приступу глубокими рядами, лягли вже в огни нашої артилерії і машинових крісів, так примiром, на Монте Сан Габріеле, де ворожі жовнїри, кидаючи збрую, кріси і шоломи, в повнім розбитю кидали ся до відвороту.

Де-тільки Італійці вспіли посунути ся наперед, там приняла їх наша піхота, котрої не захитав ніякий артилерійський огонь, і в рукопашнім бою їх відперто. Таким чином знищені стрілами рови на Файті Гріб пять разів зміняли властителів, аж вкінци вдержали ся на них побідно оборонцї. В декотрих точках гонено ворога аж до його становищ.

Війска наші дня 14. с. м. в повній сили обороні осягнули новий успіх. Ворог лишив у наших руках звиш 1600 жовнїрів і кілька машинових крісів.

Битва йде далї без перерви.

Летуни наші боролись над боєвищем з многими ворожими лїтаками. Стручено у воздушній боротьбі двох воєнних летунів, а двох инших артилерійським огнем.

В Каринтії і в Тиролї мала боєва дїяльність.

(16|5) Пятого дня нової битви над Сочею вели ся рівно завзяті бої, як попередних днів. Ворог з великою впертістю вів свої що раз нові маси до наступу. Посвячено тисячі Італійців. Наші війска знов вийшли з битви з повним успіхом. Між Ауццою і Канале вдало ся вороги на вузкім відтинку стати на лївім березї Сочі. Не позволено йому розширити ся Кілька завзятих наступів припустили Італійці знова на Пляву і Загору. Ворог вспів хвилево осісти на Кук, одначе по завзятій рукопашнї знов його ви-

Вячеслав Будзиновський.

Козацькі привілеї.

Мізерний був козацький полк взятий на королївську службу за Жигмонта Августа, бо мав, здаєсь, не більше 300 мужа. І не довге було житя сего полку, так що вже король Батори мусїв казати звербувати цїлком новий полк. Сей другий полк був троха більший, але також обнимав лише дрібоньку частину українського козацтва. Головна сила козаків була поза полком. Однак не саме число козаків, взятих до полку на королївську службу було важне. Важне і головне було се, що рівночасно всїх козаків, і тих що були в полку і тих, що лишили ся поза полком винято зпід польських властий державних, яким було підчинене проче населенє України, та що всїх козаків віддано під управу і під суд їх головного начальника, зразу Язловецького, відтак князя Михайла Вишневецького, Нові права, які для козаків дав король Жигмонт Август, а які називано козацькими привілеями, чи козацькими вільностями, король Батори затвердив, бо сказав, що козаки „дїставати будуть те, що мали за короля Жигмонта Августа тим самим способом і з тими самими вільностями, які тоді були.. Инші постанови, як що до вязнів, так і в инших справах, уставлені за небіжчика Язловецького, мають бути сповнювані“.

Які то були ті вільности чи привілеї козацькі, поясняє нам грамота короля Баторого з 1582 го року. Українським старостам сї козацькі „вільности“ не дуже були сподобали ся, бо через них вони стратили дотеперішні величезні доходи, які мали з податків і ріжних инших драчок, особливо з тої пайки, яку козаки давнїйше мусїли давати зі своєї добичі. Тому то старости по своєму розуміли надані козакам привілеї. Старости дальше судили козаків, лупили з них драчки, брали від них частину їх ловецької і воєнної добичі і т. и. Козаки жалували ся королеви, що воєводи і старости судять їх, хоч над козаками є свій старший; арештують, саджають до вязниці без усякої причини, вигадують на них „обвістки“, коляди і инші податки, забирають майно по умерших козаках, поминаючи їх приятелів і родину. Король Батори, котрий не знав иншого способу приборканя козаччини, а в додатку потребував козацького війска до ріжних воєн, наказав державним урядам польським на Україні не розтягати своєї власти і свого суду „над тими козаками низовими, а особливо котрі берут платню від нас, а мешкають в містах, місточках і де инде“. Король заборонив старостам карати козаків і до вязницьї садити без відома козацького старшого, поставленого над ними від короля. Козаків старости не сьміли судити безправно в звичайних справах. Лише виновників в убийствах і насильствах могли старости карати, але за порозуміне́м з козацькою управою. Король заборонив також брати з козаків податки і вимисли і загортати майно по умерших козаках, поминаючи його рідню, чи того, кому небіжчик подарує. Хоч король Батори каже, що ті „вольности“ мають мати „особливо“ тоті, що беруть королївську платню, то „особливо“ не значить „виключно“, і всї наведені „вольности“ дїстали всї козаки, бо, як я вже згадав, в „постановленю“ короля Баторого з року 1578 го, яким він відновив королївський полк козацький, король сказав, що „инші постанови як що до вязнів, так і в инших справах, уставлені за Язловецького, мають бути сповнювані“.

Пусте, кілько козаків було на королївській службі за платню. Не в полку і в платї було значінє, а в тих правах, які дїстали всї козаки, були вони на платній службі, чи ні. Сі „привілеї“, сі „вольности“, які дістало все українське козацтво, мали величезне значіне для будучности козацтва і для розвою української державности в прилучених до Польщі українських землях. Всї мешканцї України, що не були козаками, лишились дальше під управою воєводів польської держави і старостів. Їх судили державні власти польські, вони, платячи старостам ріжні драчки і (роблячи старостам і ріжним панам панщину) давали польській державі податок працї. В той спосіб всї ті люди були в руках звичайних властий державних Польщі. Троха инакше було з козаками. Котрий міщанин, чи хлоп, чи инший Українець бував на Низу (Запорожу) і став козаком, той вийшов з під власти звичайних польських урядів державних і окрім воєнної служби не мав для польської держави ніяких обовязків. Привілеї, чи вольности дані козакам Жигмонтом Августом в 1572 ім роцї і відновлені королем Баторим виймили зпід власти польських воєводів, старостів і судів всїх козаків. Правда, Язловецький був воєводою і гетьманом Польщі, а М. Вишневецький був старостою Польщі. Однак оба вони були начальними правителями козаків не тому, що оден був воєводою, а другий старостою. Козаки були їм підчинені лише дому, бо королї зробили їх найвисшими правителями козаччини. Поври се перший був ще воєводою і гетьманом, а другий старостою для некозацького населеня в своїм старостві. Козаки, ще заки дістали „вольности“, не дуже повинувались старостам і з часом були би самі, як не по доброму, то шаблями визволили ся зпід звичайних і загальних польських урядів державних. Надані польськими королями „вольности“ прискорили се, що пізнїйше козаки були би самі зробили. Терер, маючи королївські грамоти на „вольности“, вже жаден козак,

кинено. Рівнож без успіху минули ся Італійцям усі їх втратні проби заволодіти Монте Санто і Монте Габріеле і захитати нашими лініями на схід і полудневий схід від Гориції.

В области Файті Гріб ворог знов наступав безуспішно. До нового наступу не прийшло, бо наша артилерія, підпомагана летунами, вдержала італійські наступаючі колюмни в їх ровах. В ночи битва ослабла. Над ранком артилерійський огонь знов віджив. Число полонених зросло до 2000, в сім 50 офіцирів.

В Тиролі діяльність ворожої артилерії між долиною Адижі і Сугана зросла.

(17|6) Борби над Сочею, по спокійній ночі, вчера на ново розгоріли. Головний наступ італійських мас, що безнастанно одержували скріпляючі сили, спрямований був на ряд узгірий на схід від вузкої долини Плява Салькано і на наші лінії перед брамами Гориції. В північній части сего відтинку на Куку на полудневий схід від Плява веде ся борба днем і ночю з найбільшою завзятістю. Борба перехиляєть ся то в одну то в другу сторону. Свіжо впроваджувані в бій резерви, женуть відпираного неприятеля що раз на нове до приступу, що пожирає тисячі жертв. Дальше на полудне в Сан Габріеле неприятельські полки, по численних безуспішних наступах на наші становища, мусіли вже пополудни виречи ся наступу. Не менше успішно перейшли для нас борби на гостинцях ведучих з Гориції на схід. І в тій околиці борено ся майже цілий день о нашу першу лінію. З приходом вечера рови наші з виїмком малих стрілецьких гнізд були цілковито очищені. На особливу похвалу заслугують війска віденського загального ополченя, котрі а бригади з Кмілії в хоробрім протинаступі, нагородженім повним успіхом, полонили 400 жовнірів. На плоскоузгірю Красу непріятельська піхота в наслідок знаменитої діяльности наших гармат була зовсім безчинна. На тирольськім фронті на полудне від долини Сугана Італійці піддержували сильний гарматний огонь з гармат тяжкого калібру.

(18|5) Битва над Сочею триває дальше. З сугорба Кук, на полудневий схід від Плява вчера рано уступили ми по дводневих боротьбах, ведених зі змінчивим вислідом але найбільшою заїлістю. Наші війска усадовили ся о кількасот метрів, на схід від тої гори. В обшарі Гориції протягом дня панував дивний супокій. Як настала темрява, неприятель, вирікаючи ся всякого артилерійського приготованя, випав зі своїх ровів нагло і в густих масах. Але всякі його зусиля, щоб усадовити ся в наших лініях, розбили ся о опір і зимну кров наших хоробрих війск. Нині рано ворог підприняв сильний атак на Монте Санто. В боротьбі на близьку віддаль оборонці скинули його з гори. Від початку битви піхоти привели наші війска понад 3000 полонених.

В обширі Флітш і Плекен, як також в полудневім Тиролї Італійці скріпили свій артилерійський огонь.

(19|5) Вчерашний семий день десятої битви над Сочею знов був виповнений сильними боротьбами.

На полудневий захід від Ауцца Італійці усадовлені тут на лівім березі Сочі надармо змагали ся, щоб поширити свої становища. Наші лінії в провалї Плява Сальнано постійно були під огнем їх артилерії всілякого калібру. Італійська піхота, важкі втрати котрої безнастанно вирівнують новими війсками, звертала в сім обшарі змаганя свої головно на верх Водіце і в густих колюмнах ішла кілька разів до приступу на него. Кождий з тих приступів розбив ся кріваво о геройську поставу оборонців, скріплюваних артилерією й літаками, що теж брали участь в боротьбі. Особливша похвала належить ся відділам полку піхоти з Кошиць ім. цісаря Вільгельма ч. 34. і західно галицькому полкови загального ополченя ч. 32. котрим доводить полковник Пернер та баталїонови загального ополченя ч. 40.

На схід від Гориції Італійці знов хотіли передерти ся масовим атаком без артилерійського приготованя. Вислід був такий сам: без виїмку втримали ми становища наші. Оживлена боротьба тої ночи принесла нам на тім відтинку понад 150 полонених, в тім двох офіцирів. Наші летуни в воздушній боротьбі вістрілили два ворожі самолети, третий упав коло Вертойби під крісовим огнем.

Дотеперішний вислід тижневої боротьби над Сочею представляєть ся в двокільометровім розширеню італійського становища коло мостового причілка Плява.

В обшарі Флітш і Плекен та в кількох відтинках тирольського фронту скріпив ся односторонний артилерійський огонь. В полудневім Тиролї і в провалї Барколя наші вивідуючі відділи вдерли ся до становищ ворога і взяли в полон залогу.

(20|5) Десята битва над Сочею веде ся дальше. Італійська піхота вчера до полудня поводила ся досить бездільно. Тим сильнійша була, особливо в области між Тольмайн і Горицією, артилерійська боротьба. На північнім крилї того відтинка збірна діяльність наших гармат приневолила неприятеля під Ауццою, який ще оставав на лівім березї ріки, відступити за Сочу. По 3. год. по полудни коло Водіче неприятельська піхота знова рушила до незвичайно сильного приступу. Вивязали ся завзяті боротьби, з яких вкінци після кількогодинних рукопашних боїв наші війска вийшли побідно. В протинаступі скинено неприятеля з гір, причім поніс він незвичайно тяжкі втрати. Так само на схід від Гориції по обох сторонах долини Розенталь наступ Італійців остав ся без успіху. На височині красу наша стежа привела з неприятельських укріплень 3 офіцирів і 30 жовнірів.

(21|5) Над Сочею неприятель вчера провадив дальше атаки. Вони були спрямовані проти наших становищ між Водіце і Сальцано. Всякі зусиля наступаючих війск остали без успіху. Не вспіли вони добути ні пяди землї. Перед полуднем неприятель попровадив свої маси двічи до приступу на Монте Санто. Перший приступ зломано нашим огнем, заки він вспів розвинути ся. В другім приступі італійські відділи промостили собі близько монастира на Монте Санто дорогу до наших ровів, знищених неприятельським огнем. Наші хоробрі війска, між ними загальне ополчене з Марбурга, відогнали неприятеля в протинаступі боротьбою на багнети. Вечером Італійці без артилерійського приготовленя рушили до сильного наступу. Тим разом приступ звертав ся проти цілого відтинка Водіце Монте Санто.

Під Водіце повело ся приступаючим кольонам по тяжких втратах вдерти ся на гірський хребет. Випробований полк піхоти ч. 41 кинув ся однак опісля на переважаючого числом неприятеля і в завзятім рукопашнім бою приневолив його до утечі. Італійські дивізії, введені до бою проти Монте Санто вже наш артилерійський огонь відогнав назад до їх ровів.

Вчерашні бої дали нам більше як 200 бранців і 4 машинові карабіни.

Незвичайно велика скількість окремих частий, які входять в склад наших війск, що бють ся на Красї, не дозволяє нам вже нині

чи він був на платній службі королївській чи ні, чи ще був королївський полк, чи вже розсинав ся, не думав платити податків польській державі (старостам, державцям коронних дібрі панам-шляхті), не думав платити ніяких инших драчок, не ішов на ніяку панщину, не слухав розказів старости і не ішов на польський суд державний. Кождий козак стояв від тепер при тім, що він не має ніяких тягарів, та що судити має його його власний козацький старший. Сі привілеї чи вольности козацькі прискорили чисельний зріст козацтва, бо на Україні кождий хотів виломити ся зпід власти і суду старостів, кождий хотів увільнити ся від драчок, панщини і всяких инших тягарів в користь держави і державних урядників. Кождий Українець старавсь увійти в склад козацсва і дістати козацькі вольности.

При помочи привілеїв і власних урядів козацьких козацтво України виховзувало ся з кліщів польської машини державної, а витворювало власну, обіймаючу зразу лише козацьке населене державну машину. До прискореня розвою власної будівлї держав ної причинилось також се, що инші були осідки польських властий державних, а инший був осередок козацької організації. Староста сидів в Черкасах, Каневі, Браславі, а осередком козаччини став Трехтемирів з монастирем Зарубським, які Батори дав козакам на шпиталь для ранених і неспосібних козаків. Комісарська постанова з 1617 року жадала, щоби в Трехтемирові був тілько шпиталь, а не місце, де збирались козацькі ватаги. Однак Польща не мала сили щоби заборонити козакам послугуватись Трехтемировом так, як вони самі хотіли. Трехтемирів став воєнним осередком українських козаків, вони там збирались перед походами, там був їх арсенал і осідок їх урядів. Пізнійше осідком української козаччини все було місто, де жив гетьман України.

Навербованих до королївського полку козаків назвивано реєстровими, бо вони були списані в урядову книгу (реєстр). Однак між козаками з королївського полку а тими, що не пішли на королївську службу, себ то між реєстровими а нереєстровими була тілько тота ріжниця, що реєстрові брали платню з королївського скарбу а нереєстрові ні; окрім того реєстрові були під командою начальника установленого королем, а нереєстрові, як зібрались в воєнний похід, вибирали собі власних командантів і лише його слухали. Що до инших прав, не було ніякої ріжниці між козаками реєстровими а нереєстровими. З наданих королями привілеїв користали так одні як і другі. Сі привілеї сильно прискорили організацію всіх козаків України (не тілько звербованих до платного полку) і їх переміну в окремий стан, над котрим звичайні польські уряди державні не мали ніякої власти, котрий дістав свої власні уряди, що поволи розширили свою власть над прочим некозацьким населенєм України, і в той спосіб, роблячи польські уряди на Україні злишніми, перемінювали Україну з провінції польської держави в самостійну державу Українську. Польська державність в Україні держалась лише над некозацьким населенєм, через власть, яку над сим населенєм мали уряди і війска воєводи і старостів. В королївськім полку козацькім і в тих властях, яким були підчинені всі козаки України, отже і в цілій масі українського козацтва народила ся і кріпшала друга державність, державність українська. В міру як росло число козацтва, в міру як скріпляла ся сила його власних властий і урядів, в міру як військові уряди козацькі підчиняли під свою власть і проче, некозацьке населенє України — ниділа на Україні державність польська. Україна перетворювалась поволи в самостійне, від Польщі независиме тіло державне, котрого кістяком була старшина козацька, душею козацьке війско а мясом проче населенє України.

Україньске козацтво було для державности української тим, чим в перших початках розвою нашої державности була княжа родина, чим пізнійше було наше боярство, чим в Польщі була шляхта. Тому то до нащої козаччини, коли вона розпочала борбу о українську державу, приступила ті останки української шляхти (давних бояр), котрі ще не зневірились і не стратили надії на можливість відбудови колишньої держави Володимира Великого. Каже дехто, що українське війско козацьке, особливо його старшина, не боролось о відбудову української держави, лише що кождий козак боров ся о свої особисті інтереси, а що супроти інтересів прочих Українців інтерес кождого козака був однакий, всі козаки злучились в оден стан, щоби, виборовши привілеї і всякі користи для козацького стану, лекше вибороти сі користи для кождого козака з окрема. Козацтво — кажуть — не боролось за Україну а ще менше за вольности і користи для всего українського народу, лише виключно за свої станові інтереси.

І се правда, що українске козацтво боролось передовсім за привілеї і користи для самого козацтва. Але, чи Ігор, чи Володимир Великий, і прочі князї наші, з котрих кождий старавсь зібрати в своїх руках і полишити в руках своєї родини як найбільше земель українських — чи бодай оден з них робив се на те, аби сотворити велику державу для добра народів сеї держави? Ні! Кождий з них „збирав“ до купи українські землї, навіть в зьвірський спосіб „прумичував“ поодинокі племена українські (як приміром Ігор і свята Ольга Деревлян) тілько, і

назвати після урядового імени і місцевої приналежности кожду поодиноку формацію, яка заслужила ся коло успіху того дня.

Наші летуни у воздушній боротьбі струтили 6 італійських літаків.

З инших відтинків полуднево західного фронту нема нічого особливого до донесеня.

Звіт німецького ґенерального штабу.

На сході.

(15|5) не було важнійших подій.

Македонський фронт: На північ від Монастира і в луці Черни змагаєть ся знов боротьба артилєрії.

(16|5) Без зміни.

Македонський фронт: Оживлений огонь між Преспою і Дойраном розширив ся на фронт Струми.

(17|5) Не було значнійших подій.

Македонський фронт: По цілоденнім приготованю артилєрійськім на північ і північний схід від Монастиру наступили сильні французькі атаки, що скінчили ся повним поводженем німецьких і болгарських військ.

(18|5)

Македонський фронт: В луці Черни потерпів ворог вчера нове поражене. Ворожі наступи відперто всі без виимку.

(19|5) Ми живо відповідали на огонь російської артилєрії та метачів мін між Аа й Двиною, на захід від Луцка, по обох сторонах зелїзниці з Золочева до Тернополя і над Нараївкою.

Македонський фронт: На македонськім фронті ворог по неповоджених остатних днів не поновив приступу. Ослаб і огонь артилєрії.

(20|5) Не приключило ся нічо особлившого.

Македонський фронт: Кілька ворожих наступів на наші становища на горбку Кравіце (на схід від Черни) відперто, причім ворог поніс тяжкі втрати.

(21|5) Положене не змінило ся.

На македонськім фронті обмежувала ся боєва діяльність до більш оживленого огня артилєрії на поодиноких місцях.

Події в Росії.

Найважнійшою подією внутрішнього житя Росії є уступлене дотеперішного правительства — в першій мірі міністрів Ґучкова і Мілюкова, котрі всіми силами перли до дальшої війни. Міністер Ґучков уступив, бо між ним а робітницько-жовнірською радою витворили ся за великі ріжниці що до цілий і дальшого веденя війни. Уступлене Ґучкова довело до зближеня між правительством і робітницькою радою, яке виявило ся тим, що її представники згодили ся вступити під деякими умовами до кабінету.

Причини уступленя міністра заграничних справ Мілюкова досі певно не відомі. Здаєть ся, що після уступленя Ґучкова робітницько жовнірська рада вважаючи Мілюкова головним противником думки загального мира, домагала ся уступленя міністра заграничних справ. Однак не значить се, що тим самим зродили ся вигляди на окремий мир з Росією. Робітницько жовнірська рада, яка одержала в правительстві пять міністерських місць на одиннайцять, заявила ся з усею рішучістю проти окремого мира. Здаєть ся, що навпаки революційна Росія готовить ся до скріпленя своєї оружної сили, чого доказом іменоване провідника селянської партії трудовиків — дотеперішного міністра судівництва Керенського міністром війни і маринарки.

По новім правительстві сподіють ся поправи внутрішних відносин. При помочи Америки буде розвязане трудне питанє комунікації: Сполучені Держави обіцяли доставити Росії значну скількість зелїзничих льокомотив і ваґонів та річних пароходів. Та богато труднійша справа з заосмотренем, а ще більше з карністю армії. Щоби скріпити карність серед війска видала робітницько-жовнірська рада відозву, в якій закликаєть ся жовнірів до сповненя патріотичного обовязку супроти революційної Росії. Від дальшої демократизації армії сподієть ся рада робітників і жовнірів зросту її военної сили. Таку саму відозву до жовнірів видав новий міністер війни Керенський; в ній завзиває він жовнірів, щоби витревали до кінця і побили противників, бо тільки побіда дасть волю і щастє Росії.

Нове правительство, в котрім провід обняв і на дальше князь Львов представляєть ся так: князь Львов президія і внутрішні справи; Терещенко справи заграничні; Коновалов торговля і промисл; Годнев контроля держави; соціяліст Скобелев віцепрезидент ради робітників і жовнірів, праця; адвокат Переверчев справедливість; соціяліст Чернов рільництво; соціяліст Плеханов апровізація; Керенський війна і маринарка; Шінгарев скарб; Церетелі почта і телєграф; Некрасов комунікація; Мануілов просвіта; проф. Грим для справи конституанти, а кн. Шаховський для справи публичної помочи.

Новий російський міністер заграничних справ Михайло Іванович Терещенко (з роду Українець) який передше був міністром фінансів, се наймолодший міністер в Европі, бо має заледви 31 літ (род. 1886 р.). По укінченю ґімназії вчив ся він на кількох університетах в Німеччині, повернув в р. 1911 до Росії і осягнув в р. 1914 диплом київського правничого виділу. В Київі був відтак Терещенко головою военно-промислового комітету. Терещенко се один з найбогатших цукрових магнатів Росії. Коли він вступив до тимчасового правительства, повстала між робітництвом сильна опозиція проти нього, як міністра. На недавнім викладі в Москві заявив ся Терещенко за дальшим веденєм війни.

Новий міністер війни і маринарки адвокат Александер Теодорович Керенський, рівнож молодий (род. 1881 р.) покінчив в р. 1904 правничий виділ на петроградськім університеті і записав ся в Петроградї на лісту адвокатів. В р. 1905 був арештований. У всіх важнійших політичних процесах виступав як оборонець. Керенський, що заступав в думі саратівський округ, є провідником селянської партії трудовиків.

Дня 15. мая відбуло ся засіданє тимчасового правительства, виконуючого комітету думи і представників робітницько-жовнірської ради. Підчас засіданя відчитав президент міністрів Львов заяву з домаганями, яких принятє уважає правительство необхідно конечним. Головним услівєм є конечність рішучої і ясної заяви про довірє до правительства, яку має зложити робітницько-жовнірська рада. Бажаючи мира без прилученя чужих областий, відшкодовань і признаючи право народів до рішаня про свою судьбу, правительство вказує на те, що невдача Росії і її союзників була би жерелом найбільших національних нещасть. Наслідком того має правительство надію, що російська армія не допустить до побіди Німеччини. Дальше заповідає правительство рішучі зарядженя в цїли управильненя витвору і розділу средств поживи. Справу земельної власности порішить конституанта. По сій заяві правительства прийшло остаточно до згоди і до утвореня нового правительства, до котрого війшли представники робітницько-жовнірської ради. Склад сего правительства подаємо висше.

В Петроградї відбули ся недавно перші збори представників селян цілої Росії. Взяло в них участь 2.000 осіб, в тім 561 делєґатів. Делеґат Маслов повитав зїзд і предложив його програму: устійненє поглядів селянського стану, потреба памятати не лиш о правах, але й обовязках, оборону інтересів селян і цілого свобідного краю. Почесна предсїдателька Брешко-Брешковська зазначила конечність діяльности на фронтї, яка одна може принести мир. Французький міністер мунїції Тома витав зїзд іменем французьких селян. Міністер рільництва Шінґарев висказав надію, що нарід, що дав синів, не відмовить і хліба та амуніції. Рішено заявити ся за новим правительством (отже і за дальшим веденєм війни), за скорим скликанєм конституанти (парляменту для рішеня конституції) і наділу селян землею.

В Херсоні на Україні відбув ся зїзд селян; він заявив ся за уладженем зїзду робітників, жовнірів і селян, за федеративною рос. републикою з самоуправою (автономією) поодиноких народів, причім конституанта мала б рішати також про автономію України. Земля має належати до тих, що її обробляють, але на разі конфіскати належить залишити, бо право се прислугує конституанті, вибраній на основі загального і тайного голосованя.

Такі самі зїзди селян відбувають ся по всіх більших містах Росії. Селяни всюди домагають ся скасованя більшої земельної вла-

виключно тільки на се, аби мати більше податків для себе, для своєї родини і для свого війска наємного. Чим більше київський князь навбирав земель в своїх руках, тим більші достатки були у него, а по його смерти тим більшу пайку землї, разом з доходами, дістав кождий його син. Та проте, хоч київські князї лише для свого власного добра і для добра своїх дітий збивали українські землї в одну велику державу, а ріжні племена українські стягали під одну власть, вони не зле зробили! Перші князї наші, роблячи виключно для добра княжої родини, утворили велику державу українську а ріжні, чужі собі племена українські зілляли в оден український народ. Коли розсипалась наша держава, коли пропав наш рід княжий, зілляавши ся в части з боярством, тодї се боярство пробувало виратувати землї наші з під чужого панованя. В ріжний спосіб пробувало воно ратувати се, що сотворили були перші князї київські а пізнійші галицькі. Однак се боярство вже не мало ні сили, ні щастя. Борба о відтворене нашої держави перейшла в табор українського козацтва, котре як перші князї наші, борючись для свого власного добра о привілеї козацького стану, боролось рівночасно о заступлене козацтвом сего польського стану, що маючи всякі привілеї і власть на Україні, робив Україну провінцією польської держави. Побіда козаків, хоч би вони бороли ся виключно о привілеї, і користи для свого козацького стану, мусїла бути рівночасно побідою української державности над державністю польською в Україні, мусїла довести до увільненя України з під польського панованя.

Але і се неправда, щоби козацтво боролo ся лише о користи для себе, а не думало о відбудові української держави. Так було хиба може лише в самих початках розвою української козаччини; тодї, коли козаччина ще була така слаба, що ледви могла думати о борбі за своє власне житє, а ніяк не могла мріти о зваленю польського панованя над цілою Україною. Пізнійше, від повстаня Хмельницкого козаччина вже свідомо боре ся не лиш о привілеї козачого стану але і о висвободжене українських земель з під чужого панованя. Найліпшим доказом того є участь Запорожців в повстанях українського козацтва проти Польщі і участь української шляхти, особливо з Галичини. Запорожці не потребували бороти ся о права козачого стану, бо на Запорожу иншого стану не було. На Запорожу жили одні тільки козаки і мали всі права, які в якім краю людина в загалі може мати. Коли ж Запорожці все помагали українським козакам в борбі проти Польщі, то хиба лише тому, бо хотіли, аби і Україна не мала над собою чужого пана так, як його не мало Запороже. — Український шляхтич в Ґаличини, котрий в часі повстаня козаків на Україні приставав до козаків, чейже не ішов бороти ся о свої привілеї, чи о які будь иньші користи для себе. Противно! Через те, що він пристав до бунтівників, тратив, нетілько всї ті привілеї, які, будучи шляхтичем вже мав, але в додатку тратив всї свої мастки в Галичині. Коли галицький шляхтич прилучав ся до бунту, хоч не певний був побіди, а зате певно знав, що стратить всї свої шляхоцькі привілеї і свій маєток в Галичині, то чейже не борба о станові привілеї завела його в ряди козацтва. Він прилучав ся до козацького бунту, бо знав, що лише побіда козаків дасть українському народови власну українську державу.

сности і приділення цілої управної землі виключно селянам.

У війску дальше повний нелад. З фронту і з кадр утікло (здезертирувало) понад мілїон жовнірів, котрих тепер взивають до повороту до армії, обіцюючи їм безкарність за дезерцію. Карности в війску нема майже жадної. Офіцирських приказів не хотять виконувати і тому богато висших офіцирів просить о звільнене з війска. Чи новий міністер війни Керенський заведе лад і карність у війску — годі вгадати. Коли би однак дотеперішний розгардіяш в армії тревав дальше, то погром Росії є зовсім певний, а тоді пропало би богато здобутків теперішної революції, а навіть можливо, що в Росії усадовила би ся наново царська власть.

Нове тимчасове правительство оголосило таку заяву:

Новоутворене тимчасове правительство, скріплене представниками революційної демократії, заявляє, що виписані на своїм прапорі ідеї свободи, рівности і братерства, велика російська революция в дійсности сповнять. Єдність тимчасового правительства переведено на основі отсих витичних його будучої діяльности:

1) Що до заграничної політики, тимчасове правительство, котре в згоді з цілим народом відкидає всяку думку про окремий мир, ставить собі явно за ціль приверненє загального мира, котрий не стремить ані до панованя над иншими народами, ані до забраня їм їх народних дібр, ані до загорненя насильно чужої области. мира без заборів або контрибуцій, на основі прав народів, котрі вони самі собі надали.

В сильнім переконаню, що упадок царського правлїня в Росії і скріпленє демократичних основ у внутрішній та заграничній політиці в союзних демократіях, дали нову понуку стремлїням до трівкого мира і збратаня народів, тимчасове правительство підійме заходи, щоби приготовити згідність з союзниками на основі заяви з д. 9. цвітня с. р.

2) В переконаню, що пораженє Росії і її союзників було би не тільки жерелом найбільшої недолі народу, але також відсунуло би значно, або унеможливило заключенє мира на згаданих основах, тимчасове правительство сильно вірить, що революційна армія Росії не допустить до того, щоби німецькі війска знищили наших західних союзників, щоби відтак кинути ся з цілою силою свого оружя на нас. Тривкість основ демократизації армії, як також і розвиненє і збільшенє її військової сили се будуть найважнійші завданя тимчасового правительства.

3) Тимчасове правительство буде поборювати рішучо і непохитно недомаганя, які ширять ся в краю систематичним вводжуванем контролї, виконуваної через правительство і суспільність, і розсилкою, виміренєм та розділом продуктів, а в усіх випадках, в котрих се буде конечне, забереть ся також до організації продукції.

4) Зарядженя всякого рода задля охорони праці будуть доцільно розвивані.

5) Застерігаючи конституанті (установчим зборам) розвязку справи віддачі землі робітникам і розпочатя в тій мірі приготованих праць, поробить воно всякі конечні зарядженя, щоби забезпечити продукції якнайбільшу скількість потрібних для краю землеплодів і урегульнити користанє землї в інтересї суспільної господарки і працюючих кляс.

6) В стремлїню до перетвореня податкових законів дорогою реформ на демократичній основі, тимчасове правительство зверне особлившу увагу на значнїйше потягненє посідаючих кляс до безпосередних податків, на податок спадковий, на оподаткованє надзвичайних воєнних зисків, на податок земельний і т. д.

7) Праці в інтересї введеня демократичних органів до самоуправи будуть постійно і дуже скоро ведені дальше.

8) Тимчасове правительство доложить всіх зусиль, щоби коституанта була скликана до Петрограду якнайскорше.

Заява кінчить ся просьбою до народу о довіре для правительства і зазначенєм, що всякі проби протиреволюції і всякі діла анархістичні зустрінуть ся з боку правительства з якнайенергічнїйшими зарядженями. Заяву підписали всі міністри.

Бетман Гольвеґ про основи мира.

Німецький канцлер Бетман Гольвег виголосив в німецькім парляменті дня 15. с. м. промову, в якій порушив основи будучого мира з точки інтересів Німеччини. Канцлер говорив:

Від зими 1915/6 р. напирають на мене то з сеї то з тої сторони, щоби я прилюдно представив наші воєнні цїли, о скілько можна подрібно. Домагають ся сього від мене щоденно.

Те, що я коли небудь про наші воєнні цїли міг сказати, се сказав вже я тут в парляменті прилюдно. Були се загальні основні лінії і не може се бути нічим більше. Я розумію добре пристрасне заінтересоване народу цїлями війни і умовами мира. Розумію голоси звернені нині до мене з правиці і лївиці. Але при обговорюваню воєнних цїлий одна тільки може бути для мене основна лїнія: скоре, а притім щасливе закінченє війни. Нічого понад се не можу зробити, нічого понад се не смію сказати. Коли загальне положенє, як се тепер має місце, наказує менї здержливість.

Коли я стою під чиїми приказами, то під приказами народу, якому маю виключно служити, народу, якого всі сини бють ся о його істнованє, стоячи сильно коло свого монарха, котрому вірять і котрий їм вірить.

Мої Панове! Від місяця шалїє нечувана битва на нашім західнім фронтї. Всї думки і почуваня народу є там при його синах в поли, які з безпримірною витривалістю, погордою смерти ставляють чоло англійським і француським наступам. І я не бачу у Англїйців і Французів зовсім слїду мирової готовости, не бачу зовсім понехання їх агресивних цїлий і цїли — економічного знищеня. Котрі се були правительства, що минулої зими з власної волї виступили супроти цілого світа, шоби покінчити шалену різню народів — чи засїдали вони в Льондонї або Парижи? Останїй голос, який доходить до мене з Льондону, звучить прецїнь в тім дусї: Воєнні цїли, які ми оголосили перед двома роками, не змінили ся. Чи хтонебудь думає, що при такім настрою наших західних ворогів можна наших неприятелів нахилити до мира якоюсь програмою резиґнації? А чейже о се йде. Чиж сим нашим ворогам на заході маю дати запевнене, яке їм позволило би без ніякого страху про власні втрати продовжувати війну в нескінченість? Чи маю сим ворогам сказати: Нехай буде, що хоче, ми в кождім разї резиґнуємо; не спаде вам волос з голови, а ви, що наступаєте на наше жите, трібуйте далї щастя без всякого ризика —? Ні, Мої Панове! таку політику відкидаю. Не буду її управляти. Була би се крайня невдячність супроти геройських діл нашого народу, який бєть ся в поли і який остав дома. Обнизила би вона житєві умови народу аж до найдрібнійшого робітника. Се рівнало би ся киненю на поталу будучности нашої вітчини.

Чи маю може, противно, представити програму наших добичий? І се відкидаю. Ми не почали війни для добичий. Не тому ведемо нині війни майже з цілим світом, але виключно тому, шоби запевнити наше єствованє і укріпити будучність нашого народу. Рівно мало як програма резиґнації може помогти до осягненя побіди і покінченя війни програма добичий. Противно — се булаб вода на млин ворожих держав. Се улекшило би їм дальше туманенє їх народів, утомлених вже війною і продовженє війни в безконечність.

Що відносить ся до нашого східного неприятеля Росії, про се сказав я вже недавно:

Здаєть ся, що нова Росія відкидає намір добичий силою. Чи вона в рівнім дусї стараєть ся відділати на своїх союзників і чи може відділати, сього не можу оцінити. Без сумніву Англія при помочи инших своїх союзників стремить усіми силами до дальшого запряжуваня Росії у англійський воєнний віз і до сього, щоби відвернути російські бажаня в справі скорого мира.

Коли одначе Росія хоче остерегти своїх синів перед дальшим розливом крови, коли передовсім — о скілько се до неї відносить ся — відкидає всякий намір добичий силою і бажає утворити тривалі відносини мирового сусїдського житя з нами, то є річю самозрозумілою, що ми, які поділяємо таке бажанє, не будемо в будучности нищити тривалих відносин, не будемо унеможливляти сього розвою ставлянєм жадань, які не дадуть ся погодити зі свободою і волею самих народів, і які в російський нарід кинули би нове зерно неприязни. Не сумніваю ся, що можна найти згоду оперту виключно на взаїмнім порозуміню, яке виключає всяку думку насильства і не лишає ніякого вістря і жовчи.

Наше воєнне положенє є таке добре, яке від початку війни ще ніколи не було. На заході неприятелї мимо нечуваних втрат не зможуть передерти ся. Нині підводні судна працюють з успіхом, який чим раз збільшаєть ся. Не хочу тут цілком уживати сильних слів. Дїла наших моряків з підводних суден говорять самі за себе.

Думаю, що й невтральні держави признають се, що о скілько се дасть ся погодити з обовязком супроти нашого власного народу, який має першенство перед всїми нашими оглядами, — інтереси невтральних держав є узгляднювані.

Обітниці, які ми дали невтральним, не є порожними обітницями. Відносить ся се як до наших сусїдів, з якими граничимо, отже Голяндії і скандинавських держав, так і до сих держав, які ізза свого географічного положеня є виставлені на особливо сильний натиск неприятеля. Думаю тут передовсім про Еспанію, яка вірна своїм рицарським традиціям, зуміла серед великих трудностий перевести свідому цїли політику невтральности. Признаємо се становище з подякою і маємо се одно тільки бажанє, щоби еспанський нарід зібрав овочі своєї самостійної і сильної політики в розвою краю і дальшім розцвітї.

Так біжить час в користю для нас. Можемо з цілою певністю вірити в те, що зближаємо ся до доброго кінця. Потім прийде час, коли буде можна вести з нашими неприятелями переговори в справі наших воєнних цїлий, що до яких я є в повній згоді з начальною управою армії. Тоді осягнемо мир, який дасть нам свободу, щоби ми в неспинюванім розвою наших сил могли знов відбудувати те, що знищила війна, щоби з тої всеї крови і з тих усіх жертв віджила нова держава і нарід в силї і незалежности, незагрожений неприятелями, пристановище мира і праці.

Вісти з російської України.

Український національний зїзд.

В днях 19, 20 і 21 н. ст. цвітня с. р. відбув ся в Києві великий український національний зїзд зложений з відпоручників зі всїх повітів і міст російської України та з більших російських міст, де в значнїйшім числї мешкають Українцї. В зїздї взяли участь представники інтелїґенції, духовенства, робітництва, селянства, чорноморських козаків, від чорноморської фльоти і від армії. Се був перший український народний політичний зїзд на російській Україні, увільненій тепер з царських кайдан. Найголовнійші рішеня сего великого зїзду є ті, що домагають ся републики в Росії і перестрою її на союз (спілку) самоуправних народів. Що до України — то зїзд рішив одноголосно домагати ся повної автономії (самоуправи) всїх українських областий, злучених в один український край. Вкінци важною ухвалою є сотворенє Центральної Ради з 150 членів, котра має взяти в свої руки цїлу українську політику в Росії і стреміти до введеня в жите автономії України. Треба піднести, що в зїздї взяли участь відпоручники Українці петроградських полків, складаючих ся в великій більшости з Українців, сї полки зробили як звісно революцію і повалили царське правительство. Свобода, яка тепер є в Росії, се в великій мірі заслуга Українців.

Зїзд відкрив професор львівського університету, що пробуває тепер в Києві, Михайло Грушевський. Предсїдателем зїзду вибрано представника чорноморських козаків Ерастова, а його заступниками відпоручників петроградських полків Авдієнка і Горбара.

Зїзд рішив по триденевних горячих нарадах слідуючі резолюції:

„1) В звязку з заявою тимчасової польської державної ради у відповідь на поклик тимчасового російського правительства до єдиненя польського народу з вільною російською державою перший всеукраїнський національний з'їзд рішучо протестує проти всяких польських претенсій на непольські землї. Український нарід не стерпить нїяких змагань до загарбаня прав на території України, злитій його потом і кровю.

2) Український національний з'їзд ухвалює: а) зажадати від тимчасового правительства виданя заборони продавати і заставляти землї та лїси, а також віддавати в довготермінову аренду землї, винищувати лїси, продавати і заставляти та робити умови на довготермінову аренду на природні богацтва в надрах землї, продавати, заставляти і робити умови на довготермінову аренду на фабрики і заводи, і б) домагати ся, щоб ті заборони уважали ся дійсними на всій території України від 1. марта 1917 р. до того часу, коли кожде з тих питань порішать Установчі Збори.

3) Український національний з'їзд поручає Центральній Раді можливо найскорше дати почин в справі утвореня міцного союза тих народів Росії, котрі, як і Українці, домагають ся національно обласної самоуправи на основах демократичної републики.

4) Український національний з'їзд поручає Центральній Раді зорганізувати зі своїх відпоручників і представників національних меншостий комітет для вироблення предложеня самоуправного статута України, після чого сей статут предложить ся під затвердженє конгресови (зіздови) України, зорганізованому так, аби він висловлював волю населеня всеї території України. Затвердженє автономного ладу України дають російські Установчі Збори.

5) З'їзд признає необхідним, аби на тих землях союзної російської републики, в котрих український нарід творить меншість населеня, українському народови забезпечено права меншости на таких умовах, на яких на Україні забезпечені права меншости неукраїнцям.

Українська Центральна Рада.

Кінцеве засїданє українського зїзду присвячено новим виборам складу Центральної Ради в склад якої увійшло коло 150 членів, зорганізовано таким робом, щоб вона стала новим представництвом всего українського народу. До неї входять представники від губерній, де живуть Українцї, від міст, від партій і громадянських організацій військових і фльотних комітетів, Селянського Союза і т. д. Раді позволено взяти до свого складу знатоків в числї найвисше 25 (проц.) під умовою, щоб в се число війшли представники національних меншостий. Проф. Грушевський предкладає зїздови тайним голосованєм вибрати предсїдателя Ради. Чують ся оклики: Грушевський, наш предсїдатель! Слава Грушевському! Грушевський настоює на тайне голосованє, вислідом якого вибрано проф. Михайла Грушевського 588 голосами проти кількох предсїдателем ради. Заступниками предсїдателя вибирають явним голосованєм письменника Володимира Винниченка (українського соціяльного демократа) і редактора українського радикального демократа Сергія Єфремова.

Задачею Української Центральної Ради є представляти український нарід в його політичних, господарських, просвітних і національних інтересах. До Ради увійшло по чотирех представників від київської, подільської, волинської, херсонської, катеринославської, харківської, по трех від чернигівської, таврійської і кубанської губерній, по двох від бесарабської, чорноморської, воронїжської губерній, дальше і по двох з донської области. А від инших губерній, де Українції є кольоністами (поселенцями), по одній представникови. Окреме представництво мають Москва, Харків, Одеса, Петроград, Катеринослав і Ростів на Дону. По двох представників входять від українських партій, духовенства, робітників і студентів.

Всїх членів буде в Раді 150. Для постійної роботи вибрано виконавчий комітет з 30 людий.

Автономія України.

Петроградські дневники оголошують урядовий розпорядок, після якого тимчасове правительство надало Україні обмежену автономію. У військових справах Україна буде підчинена спільній управі в Петрограді, а за те одержить судову і просвітну самоуправу.

Мінїстер для українських справ в Росії.

З'їзд (конгрес) відпоручників військ з України, що представляють понад міліон Українців жовнірів, постановив зажадати від тимчасового правительства, щоби воно в цїли перешкодженя можливим непорозумінам на Україні і на фронті проголосило безпроволочно основи повної самоуправи (автономії) України і як перший ступінь до здійсненя сих основ утворило в кабінеті становище міністра для українських справ.

Великі селянські зїзди на Україні.

Дня 10 і 11 н. ст. мая с. р. відбув ся в Києві великий губернський зїзд українських селян з Київщини, скликаний Українським Селянським Союзом для виборів депутатів з київської губернії в Петроград до ради селянських депутатів. З'їзд відбував ся 3 дни. На з'їзд прибуло 225 представників селян. Головою з'їзду вибрано Христюка, заступником внука Тараса Шевченка — М. І. Шевченка.

З'їзд рішив вислати відпоручників від українських селян Київщини на всеросійский селянський з'їзд до Петрограду, даючи їм поручення, щоби обстоювали повну автономію України і домагали ся скасованя більшої земельної власности. Такі самі з'їзди відбули ся по инших губернських містах України як в Полтаві, Чернигові, Харкові, Житомири, Одесі і т. д. Всюди українські селяни стоять за повною автономією України.

Зїзд українських учителїв і професорів.

Дня 19 н. ст. цвітня с. р. відбув ся в Київі при участи понад 500 людий перший український зїзд учителїв шкіл сільських і міських та професорів висших шкіл на Україні. Предсїдателем вибрано приватного доцента Сушицького. В ряді резолюцій з'їзд признав необхідним: перемінити всї народні школи на Україні в українські школи заснувати головну українську шкільну раду; зорганізувати учительські курси для підготовлення учителїв початкових шкіл і курси для підготовлення інструкторів і лекторів у повітових і губернських містах; зукраїнізувати в осени б. р. учительські семинарії і інститути; завести при університеті, курсах і наукових округах на Україні катедри української мови і українознавства для підготовленя учителїв шкіл; завести науку релїгії в українських народніх школах в українській мові.

Стремінити до переміни всїх шкіл на Україні від найнизших до найвисших в школи українські.

Зїзд українських соціялістів.

Під предсїдательством письменника Володомира Винниченка відбув ся в Київі зїзд української соціяльно демократичної партії. На зїзд прибули дуже численні відпоручники з усіх кінців Росії. Бесїдники ствердили значний зріст партії серед робітників, а також серед війск. Зїзд приняв резолюцію про автономію України яко про першу невідложну задачу українського робітництва.

Творенє українського війска в Росії.

В „Свободі" ми вже донесли, що в Київі три тисячі жовнірів-Українців утворили окремий український полк імени гетьмана Богдана Хмельницького з окремим полковником і українською командою. Українська Центральна Рада в Київі пішла дальше і в справі творения української армії ухвалила слідуючі резолюції:

Українська Центральна Рада по вислуханю звіту комітету і українських військових організацій, ухвалює: Українська Центральна Рада приняла з вдоволенєм до відома заяву висшої команди в справі формованя першого українського полку, як признанє українізації армії. Стоячи при засаді українізації всего житя на Україні і признаючи українізацію війска невідлучною частю сеї програми, Українська Центральна Рада піддержує далї ухвали комітету з 15. (28.) цвітня про формованє запасних команд для нових українських віддїлів і доконечність виділеня Українців в українські військові віддїли".

„Всїх товаришів Українців військових взиває Українська Центральна Рада, щоби в інтересі волї, демократії і української свободи сповнили військові обовязки вірно і непохитно. А товаришів жовнірів, зібраних в Київі, взиває ся, щоби після виділення із них кадри для формованя І. українського охотничого полку поступили згідно з вазивом".

Про веденє справи українізації війска Рада ухвалила:

„Українська Центральна Рада має намір зорганізувати військову раду, в якої склад увійдуть члени вибрані українським воєнним зїздом, як також члени визначені Українською Центральною Радою".

До того часу буде військовими справами займати ся військова комісія, доповнена воєнними організаціями міста Києва".

В справі фронтового українського з'їзду, який має відбути ся в Київі, ухвалила Рада.

„Дня 5 (18.) мая буде в Київі зїзд представників військових українських фронтових і етапних віддїлів. Представники повинні по змозі зібрати дані про скількости Українців в їх віддїлах.

НОВИНКИ.

Українські посли у цїсаря. Цїсар Карло приняв дня 21. с. м. послів Романчука, д-ра Костя Левицького, д-ра Евгена Левицького, д-ра Петрушевича і д-ра Бачинського. Предметом наради були справи парляментарні.

Українець членом палати панів. Австрійська державна рада складаєть ся з двох палат: палати послів і палати панів, котрої членів іменує цїсар. Тепер як раз іменував цїсар 53 нових членів, між ними девятьох Поляків, а тільки всего одного Українця. Є ним радник двору Олександер Барвінський зі Львова.

Митрополит Шетицький в Київі Тернополи. Прибувши 11. с. м. до Києва з Петрограду митр. гр. А. Шептицький в католицькім костелї має висвятити на унїятського епископа для унїятів всеї Росії бувшого православного священика Фйодорова. З Київа поїде митрополит Шептицький до Тернополя, а потім через Петроград і Швецію до Львова. З Житомира доносять до київських газет: Наслідком заходів митроп. Шептицького о дозвіл перевести розслїди, чи не переводжено насильного зєдиненя унїятів до православя, органїзуєть ся комісія, в склад якої входить між иншими член академії наук Абрамов, засланий в свій час на Сибір. В першій мірі комісія займеть ся дїлом в брідськім повіті, де „працював" волинський архіепископ Евлогій; при тїй нагоді будуть провірені доноси і звідомленя священиків братів Борецьких, які особливо горячо займали ся справою „зєдиненя" унїятів. (Увага: Братя Борецькі, з роду латинники, вихованки спершу о. Ефіновича, а потім монатиря в Почаєві і православного духовного семинара в Житомири, завели православіє в Попівцях і Паликровах, брідського повіта. В послїднім селї мали великий успіх також між Поляками і латинниками, яких часть втїкла перед приходом австрійських війск з російськими війсками.

Засуд смерти на д-ра Адера. Дня 19 і 20 мая с. р. відбув ся у Відни судовий процес проти убійника президента мінїстрів графа Штірка. Убійник соціялістичний письменник з Відня д-р Фридрих Адлер зізнав, що причиною замаху на графа Штірка було те, що він стремів до скасованя в Австрії конституції і противив ся скликаню парляменту. Свій крок зробив обжалований в інтересі добра народів Австрії, о помилуванє не просить і готов є умерти, бо думає, що убивши графа Штірка зробив для людськости добре дїло. Убійника засуджено на кару смерти через повішенє.

Наради українських послів з Буковини. Під проводом пос. Миколи Василька

відбули українські соймові і парляментарні посли з Буковини нараду дня 12. с. м. Учасники нарад з вдоволенем приняли до відома, що президентом краю іменовано радника двору графа Еццорфа. Опісля одноголосно ухвалено отсю резолюцію: „Більше ніж коли небудь иноді являєть ся тепер конечною солідарність всіх українських партій та всіх верств українського народу в Австрії; українські провідники мають обовязок виробити собі ясний образ про нації української нації на її будучність в Австрії. Відповідно до тої цілн мусить бути становище усіх українських послів в парляменті одностайне, рішуче і достойне поважної хвилі. Українські посли з Буковини — розуміє ся — в тій важній порі не відступлять українських послів з Галичини.

Генерал Брусілов до Українців. У відповідь на привіт до генерала Брусілова, команданта російського фронту від Припети по Карпати „Українська Громада“ в Єлисаветграді одержала від него таку телеграму: „Шлю взаїмний братний привіт від імени війск південно-західного фронту і мого Українцям Єлисаветграду. Будьте певні що до армії, яка боронить своєю кровю волі і щастя всіх горожан великої вільної вітчини.“

Дар 100.000 К на сирітський фонд імени митрополита Андрія гр. Шептицького. Надзираюча Рада Товариства взаїмних обезпечень „Дністер“ згідно з уділеним їй Загальними Зборами уповажненєм, порішила признати яко дар на сирітський фонд ім. митрополита Андрія гр. Шептицького квоту сто тисяч корон з тим, що першенство в користаню з відсотків тої квоти мають мати сироти по членах Товариства взаїмних обезпечень „Дністер“.

Державна поміч для виселених. Краєва причинкова комісія видала вже припорученя в справі нормальної виплати військових причинків воєнним виселенцям, а ц. к. міністерство внутрішних справ дозволило на обняте державною опікою воєнних виселенців, які перебувають в повітах: Городок, Добромиль, Ліско, Мостиска, Яворів, Самбір, Старий Самбір, Чесанів. Виплату причинків для виселених в тих повітах зарядило ц. к. намісництво рескриптом з 15. марта 1917 6098/пр. Внесеня ц. к. намісництва, предложені міністерству внутрішних справ, щоби обняти державною опікою виселенців, які перебувають в повітах: Львів, Жовква, Рудки і Турка, досі не полагоджені.

Архикнязь Вільгельм, звісний із своєї прихильности до підчинених собі жовнірів Українців вернув після довшого свого побуту у Відни до місця постою 13 полку уланів і відбуває там дальше свою службу.

Українські соціялісти в Стокгольмі. На міжнародню соціялістичну нараду в Стокгольмі — в Швеції — виїхав український соціяльно демократичний посол з Дрогобиччини Семен Вітик і прибув вже до Стокгольма. Дожидають приїзду инших відпоручників української соціяльної демократії з Австрії Миколи Ганкевича зі Львова і Володимира Темницького з Відня.

Оповістки.

Філія „Сільського Господаря“ в Яворові уділяє безплатних порад в господарських справах що понеділка від години 11—1 з полудня в канцелярії адв. д-ра Секели в Яворові. 3—3

ПОЗІР ЖОВКІВЩИНА! Вже отворена канцелярия філії „Сільського Господаря“ в „Народнім Домі“ в Жовкві. (Ринок). Години урядові від 10—2 і 4—6 кромі неділь і сьвят.
341 1—3 *о. Маринович*, голова.

Оголошеня.

ШУКАЮТЬ:

Заходнік Насця пошукує дочки Анни пов. Підгаєц село Передмісьце.

Медвідь Текля пошукує чоловіка Стефана Медвідя і троє дітий, з пов. Підгаєц село Передмісьце.

Фальчун Анельна чоловіка Ян. Фальчука і троє дітий, з повіта Підгаєц. село Загайці.

Андрій Риблевіч пошукує родичей, Станіслав і Текля Риблевіч і одної дитини, з повіта Підгаєц село Загайці.

Фарійон Варвара пошукує своїї дочки Ксеньки, з пов. Підгаєц село Ешків.

З Барaків виїхалисьмо на кватири на Німці. Адреса до нас така: ord Feinfeld Nr. 13 L. p. Horn N. Öst. 2—2

Ева Козак з села Дубє, пов. Броди пошукує свого мужа Луку, остаючого в службі військовій, про котрого від 10 місяців не має відомости.

Евакувована: Ева Козак, Бонарівка — Ур. парох. Почта: Стрижів н/В.

Станислав Витвицкий з Журaків коло Солотвини пов. Богородчани, тепер в Ждини пов. Гладишів пов. Горлиці, пошукує своєї жінки Марині і невістки Явдохи з 3 дітьми. А. 39 2—3

Олекса Козюта, Gef. Train Div. 13 шукає Івана Костецкого з Озірної, тепер при війску. А. 39 2—2

Текля Яжимовска евакувована з Дубя повіт Броди тепер замешкала в Судовій Вишни пошукує свого мужа Грицька Яжимовського котрий попередно служив при К. u. K. Landw. Inf. Rgt Nr. 37 5 Komp. Doboj Bošnia. 1—3

Хто би знав, що про Тараску Рубаняк з Гринями пов. Косів зволить написати до єї чоловіка: Offizierdiener Kosma Rubaniek Artilleri Detachent K. u. K. Feldpost 393/1.

Луна Іванишин Mob. Pferdedepost 1 8 Etapenpost 249 жінки Розалії, сина Николи і дочки Марії, евакуованих в літі з Триповець пов. Товмацкого. 1—1

Василь Бігурай своєї жінки Марії, з Городниця Млинці пов. Бурштин. Василь Бібурай Munit. Fabrik 2. Arb. Komp. 2. Baracke, Leobersdorf post Enzesfeld. 1—3

Пошукую своєї жени Теклі Сенькiв з трома діточками з села Котузів, пов. Підгайці, евакуваної ще в червни 1916. Роман Сенькiв k. u. k F. H. R. 30. Batterie 1. 1—3

Подає свою адресу:
Николай Зварич (коліяр) з Передмістя, повіт Бучач, тепер в Гараздовицях-місто Ринок ч. 4. (Чехи).

СУПЕРФОСФАТ

Томасину, Каініт і Сірчан амоновий

доставляє

КРАЄВИЙ СОЮЗ

Господарсько-торговельних Спілок

при вул. Зіморовича ч. 20.

так посилками цілювагоновими впрост з фабрики як і в менших скількостях зі своїх магазинів у Львові, в Перемишли при вул. Косцюшки ч. 5. і в Стрию Ринок ч. 6.

Кожде замовлене мусить бути потверджене через ц. к. Районову команду а в повітах, в яких нема ще уставлених Районової Команди через ц. к. Староство.

Условя продажи висилає ся на жадане відворотно.
VI 3—6

„ДНІСТЕР“

ТОВАРИСТВО ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ

Львів, ул. Руська ч. 20. (власний дім).

Телефон ч. 788. — Конто Почт. Щадниці ч. 25261. — Жирове конто в Австро-Угорськім Банку,

приймає до обезпечени від огню будинки, хати і господарські, движимости, мебліі, одежу і білизну, збіжє в стогах і снопах і зерні, худобу і т. п. и п.

Кождий Українець повинен асекурувати ся від огню, щоби на случай пожежі не понести страти, бо достаток одиниці то добробит цілого народа.

Кождий Українець повинен асекурувати ся тільки в товаристві взаїмних обезпечень

„Дністер“

Нема жадного иншого українського товариства асекураційного, тільки один

„Дністер“

„Дністер“ рахує найдешевші оплати за обезпечення сільських будинків.

„Дністер“ звертає щорічно чистий зиск своїм членам.

„Дністер“ оцінює та виплачує шкоди по огни скоро і ретельно, а до членів оцінкової комісії закликує все двох господарів.

„Дністер“ дає підмоги українським школам і бурсам, де виховують ся селянські діти.

Люди асекуровані в „Дністрі“ можуть дістати позичку у всіх наших банках і в товаристві взаїмного кредиту „Дністер“.

Власні фонди „Дністра“ виносили з кінцем 1915 року 6,890.075 корон.

В „Дністрі“ можна обезпечати від крадежи з влoмом движимости всякого роду, в товариству кредитові готівку, цінні папери і коштовности від всяких шкод.

Адреса „Дністра“:

Товариство взаїмних обезпечень „ДНІСТЕР“ у Львові, Руська 20.

Адреса для телеграм: „Дністер-Львів“.

Канцелярії Товариства отворені що дня від 8—2 перед пол.

Розрадою у воєннім часі

є читанє

цікавих і гарних книжок.

Такі книжки продаємо

по незвичайно дешевих передвоєнних цінах,

а саме:

Оповіданя про Хведова Християнина і про другого його Овраама Жидовина — М. С. Лісковя —·20
Вирід — оповіданє Осипа Шпитка 1·60
Зільник — поезії Волод. Шашкевича —·40
З півночи — твори Павла Граба —·40
Задля хазяйства — оповіданє Потапенка —·20
Не село — повість Т. Школиченка 1·20
Для загального добра — оповіданє Михайла Коцюбинського —·40
Поезії — Осипа Маковея —·40
Не той став — Іван Левицький —·60
Дві долі — повість Данила Мордовця 2·—

АДРЕСУВАТИ:

Книгарня Наукового Товариства Шевченка
Львів, Ринок ч. 10.

1—?

Щоб не стати калікою на ціле житє

Коли кому зробила ся ґуля або пропуклина в пахвині або низше жолудка, яка може вже подала ся в долину і докучає або спричиняє загальне ослаблене, або ще ні, то нехай собі хорий зараз спровадить бандаж, яким себе виратує та буде могти безпечно жити і працювати здорово тепер вже і на старі літа. Замовляючи бандаж треба прислати міру ниткою або в центиметрах, змірявши ся через і по середині тіла. Описати з котрої сторони пропуклина. Чи обвисла вже в долину? Вік? Занятє? Кілько? Ціна бандажу із звичайним апаратом К 10 і 12 а з анґлійськими пружинами і ґумовою приправою К 16 і 20. Висилає ся за зачетом і добре опаковано. Фабрика бандажів на пропуклину або брух

М. З. Полячек, Самбір, ч. 17. 3—5

! ДАРОМ - - - КНИЖКИ !

ніхто не дає, але лучає ся. Вам нагода за безцін купити, бо НИЗШЕ як за половину (по цінах мирових) і то тільки до:

1. червня 1917 року

А. ФРАНС: Боги жаждуть крови . . . 2·—
В. Г. ЗЕЛІЄР: Синя фльота, світова новість. Часть І. і II. Переклав Д-р М. Лозинський . 6·—
М. КОЦЮБИНСЬКИЙ: Листи до Володимира Гнатюка . . . 1·50
Д-р А. КРІСТЕНСЕН: З фільософії політики переклав Д-р М. Лозинський . 1·80
Б. бр. НОЛЬДЕ: Автономія України з історичного погляду. В перекладі і з передм. М. Залізняка . . . —·40
„RUSSICA“ розвідки й статі . . . 1·60
М. ГІЙО: Проблеми сучасної естетики З франц. мови перекл. Д-р Щурат. . 1·60
ЛЕОНІД АНДРЕЄВ: Семеро повішених, перекл. Д-р В. Сімович . . . 1·—
НАШІ ХРИСТІЯНСЬКІ СУСПІЛЬНИКИ . —·50

Прошу прислати не 17 К. 40 сот. а тільки **7 Корон** *(сім), а вишлемо усї вичислені книжки.*

Замовлені книжки за попереднім надісланєм гроший висилаємо того самого дня так на провінцію як і на Feldpost-и. — Порто 80 сот. — Feld. 1·50 (само поломне коштує 1 К). — Поодинокі книжки можна замовляти з 50%, опусту, тоді просимо на висилку звичайну долучити 20 с. на поручену 60 с.

ЗАМОВЛЯТИ: „Дешеве Видавництво“ Львів, ул. Блахарська 18. II п.

РУСЬКА ЩАДНИЦЯ

в ПЕРЕМИШЛІ, вулиця Косцюшки ч. 3.

Приймає і виплачує щадничі вкладки щоденно в годинах урядових. Вкладки опроцентовує на 4%, почнаючи вже від слідуючого дня по дни зложеня аж до послідного дня перед днем відобраня.

ВКЛАДКИ в „Руській Щадници“ можна складати особисто в касі товариства, почтовими переказами, грошевими листами, чеками почтової Щадниці, які Дирекція Щадниці на жаданє безплатно доставляє, і в філіях банку австро-угор. на рахунок „Руської Щадниці“.

Уділяє позичок: а) гіпотечних платних піврічними амортизаційними ратами на протяг літ 10—45 після вибору позичаючого; б) на льомбард ефектів, і на ескомпт векслів. Справи позичок полагоджує ся можливо скоро.

Посередничить у виєднуваню позичок в Гал. Краєвім Зав. Кредитовім в Кракові.

Всяких інформацій і друків уділяє канцелярія „Руської Щадниці“ ул. Косцюшка, Народний Дім, 1. пов. щоденно безкорисно в годинах урядових від 9—1 год. крім неділь і українських свят.

Після § 14. устава „Руської Щадниці“, затвердженого через ц. к. міністерство внутрішніх справ вкладки в товаристві „Руська Щадниця“ в Перемишли надають ся до льокації пупілярних, фондаційних і т. п. капіталів, має отже „Руська Щадниця“ пупілярну обезпеку.

22—? 56

КОСИ і СЕРПИ.

	6	$6^1/_2$	7	$7^1/_2$	8	$8^1/_2$
Коси	3.80	3.90	4.—	4.10	4.20	4.30

за штуку.

	Ч. 0.	1.	2.
Серпи фабричні	12.—	13.—	14.—

за тузин.

Перстені до кіс з ключем по 60 сот. за шт., **Молоток** К 2.—, **бабка** К 2.— **за штуку**, **Брусики** штучні по 60 сот., натуральні сиві по 80 сот. за штуку.

Висилає зі своїх складів у Львові, Перемишли і Стрию

КРАЄВИЙ СОЮЗ

Господарсько-Торговельних Спілок,

Львів, ул. Зіморовича 20.

Вже вийшли з друку і продає за попереднім надісланєм гроший Українське педагогічне Товариство у Львові ул. Мохнацького ч. 12.

НАЙНОВІЙШІ

УКРАЇНСЬКІ МОЛИТВЕНИКИ

гарного, догідного французького формату, звиш 226 сторін друку, обширного змісту (**помитви, літурґія, церковні пісні, коляди, акафисти, тропарі, кондаки і т. д.**).

I. молитвеник оправлений в півполотно з золоченим витиском коштує . . . . 1 К 20 с.
II. той сам оправлений цілий в полотно . . 1 К 50 с.

Менший Молитвеник

(для молодіжи 176 стор. друку).

I. молитвеник оправлений в півполотно з золоченим витиском коштує . . . . — К 80 с.
II. той самий оправлений цілий в полотно . 1 К 10 с.

До замовленя доплачуєть ся 1 К 20 с. на почтову пересилку до 5 кг. ваги. 3—3

Масажі, натираня і змиваня Феллера біль усуваючим, оживляючим з ростинної есенції флюідом з маркою

вказують після звітів в більше як 100.000 листів з подяками, надзвичайно добродійно ділаючими добрим вислідом проти болів тіла:

проти

болям в членах тїла

Ціни мирові: 12 фляшок оплатно 6 корон. 24 фляшок оплатно 10 К. 60 с. Антикар E. V. Feller, Stubica, Elsaplatz Nr. 308. (Kroatien). Феллера прочищуючі рабарбарові піґулки з м. „Ельза-піґулки“ 6 коробочок оплатно 4 К 40 с., 12 коробочок оплатно 8 К. 40 с.
К 1—2

НАЙКРАСШІ ОПОВІДАНЯ = **СЬМІХОВИНКИ ТА СЬПІВОМОВКИ**

Десять книжочок за К. 4·16.

1. Оповіданя і сьміховинки Олекси Стороженка ціна 44 с.
2. Нові часи, оповіданє О. Маковея . . . „ 44 „
3. Кармелюк, „ М. Вовчка . . . „ 44 „
4. Оповіданя Федьковича: 1) Три як рідні брата, 2) Опришок . . . . . „ 44 „
5. Приказки і байки Ст. Рудансього . . „ 44 „
6. Сьпівомовки . . . . . . „ 44 „
7. Оповіданя М. Вовчка: 1) Козачка, 2) Чумак, 3) Свекруха . . „ 44 „
8. „ „ „ 1) Сестра, 2) Сон . „ 44 „
9. Перекотиполе, оповіданє Квітки Основяненка „ 44 „
10. П. Куліш: Орися, Давнє горе, Стеанова мокяля . . . . „ 20 „

Замовленя і рівночасно гроші висилати до:

Канцелярії Товариства „Просьвіта“ у Львові, Ринок ч. 10.

На порто звичайне треба додати при замовленю всіх книжок 20 сот., а на поручене 65 сот
V 3—?

З друкарні „Діла“ Львів, Ринок 10. Заведенє: „Діло“, стов. огр. з обм. пор. За редакцію відповідає: Др. Степан Баран.

П е р е м и ш л ь
..П.Комарницки..
ська Капітула

